

és Schmidt Károly és Hübner Károly építőmesterek vezették a munkát. Végre 1874 augusztus 22-én megnyílt a diszes színház, a város előkelőségeinek jelenlétében. A színházban van 33 páholy, 140 ülőhely, 8 sor zártszék, 500 néző részére karzati ülő és állóhely. A nyitányt Káldy Gyula szerezte. A prologust Jókai írta és Jókainé szavalta, befejező része így hangzik:

S áldott legyen e szentelt csarnok itt,
Mentsvár és templom és királyi lak!
Áldott a város, melynek áldozat-
Filléreiből épült oltárilag!
Dicső nép: vedd át hálaszózatunk
A multért! — Üdv kísérje a jelen.
Művét! Amit jövődnek áhitunk,
Az, hogy hazánk örök s boldog
(legyen!)

Ezután Bokody Antal szintársulata a „Szózat”-ot énekelte, melyet a „Bánk bán” díszelőadása követett. Az est fényét a Nemzeti Színház művészeinek vendégjátéka emelte. A szereposztás ez volt: — II. Endre-Nagy Imre, Gertrud-Jókainé, Laborfalvi Róza, Ottó-Náday Ferenc, Bánk-Szigeti Imre, Melinda-Felekyné, Mikhál-Szilágyi, Simon bán-Pintér Sándor, Zászlós-Karikás József, Petúr bán-Feleky Miklós, Myska-Leóvey József, Sólyom-Eöry P. Gusztáv, Benedeleiben Izidora-Bersicsné, Udvaronc-Sántha Antal, Biberach-Benedek József, Tiborc-Komáromy Lajos. 1875 tavaszán Károlyi Lajos és Szilágyi Béla egyesített társulata járt a városban, — jelentős szerepe e társulatnak, hogy operákat is adott. Ez év okt. 16-án Károlyi Lajos egyedül vezette az igazgatást. A tagok között a következő nevek szerepelnek: Mindszenti Kornélia, Bényeiné, Pifkó Karolin, Kömivésné, Örsi, Örsiné, Szabóné, Balázs Ilka, Glézer Hermin, Balogh, Szilágyi Béla, Kendy Gusztáv, Bényei, Kovács, Bérczi, Hevesi stb. 1876-ban a közönség köréből konzorcium alakult Havranek József elnökletével, s nyáron át társulatot szervezett. Szilágyi Bélát a művezetéssel bízták meg, s az őszi szezonnra gondosan összeállított társulattal élvezetes előadásokat produkált. Főbb tagok: Tokai Mari drámai, Török Róza szende, Zöldiné komika,

Ardainé hősanya, Kocsis Irma operazenekesnő, Mándokiné és Nagy Jucsa énekesnő, Mándoky Béla hős, Tóth Soma és Kendy Gusztáv komikusok, Károlyi Lajos apa, Bács drámai, Fekete Ferenc ten., Török Miklós basszista, Traversz István baritonista, Bérczi Ödön népszínműénekes, Szilágyi Béla jellemszínész, stb. Az ezutáni igazgatók névsora: 1881-82-ben: Szathmáry Károly, 1884-ben Jakab Lajos okt. 4-től: Tóth Béla, — 1885 husvétján Miklóssy Gyula, dec. havától: Tóth Béla, 1886 okt. 16-án: Komlóssy József stb. — 1896-ban a színház a város tulajdonába ment át. A székesfehérvári színház 25 éves jubileuma 1899 okt. havában volt, amikor szintén a „Bánk bán” volt kitűzve, a főszereplők ezuttal is dapesti művészek voltak: Márkus Emilia, Gyenes László és Pálffy György. Ujabbán itt járt igazgatók: 1901-2-ben Kunhegyi Miklós, közben Halmay Imre társulata is, 1905-től Szalkai Lajos, a nál 1909-ben a következő tagok működtek: Bihari Erzsike, Verő Janka, Pál Mariska, Paxy Margit, Ladányi Mariska, Kiss Cecil, Fekete Irén, Konkoly-Temes Emilia, Déri Béla, Kovács Lajos, Győrfás Ödön, Bátori Béla, Ivánfi Jenő, Marosi Géza, Alapi Nándor, Karnagy Tibor Aladár. A „Székesfehérvári Színháspártoló Egyesület” követésre méltó példát gyakorol a szintársulat tagjai szemből. A színiszezon végeztével a szintársulat érdemes tagjait 5—5 arany jutalomban részesíti és elismerő oklevéllel tünteti ki. 1910-ben Szalkai Lajos társulatának köv. tagjai kaptak kitüntetést: Verő Janka, Fekete Irén, Bihari Erzsike, Bátori Béla, Ivánfi Jenő és Alapi Nándor. Kivülük Tompa Aladár karnagy kapott nagyobb jutalmat. A társulat kardsalait szintén egyenként 20 korona jutalomban részesítették. Mintegy 900 K került elosztásra. 1913 dec. 20-án lelkes ünnepség keretében ülték meg a székesfehérvári színház százéves fordulóját. A díszelőadás Hermann László zeneiskolai igazgató ünnepi nyitánya vezette be, majd Pálffy István főgimnáziumi tanár által leendő Prológusa következett, melyet Zilahy János adott elő nagy hatással.